

Kohti kestäväää hoitotyötä

Hoitotyöntekijöiltä kysyttiin, millaista heidän elämänsä olisi työpaikassa, joka vastaisi kaikkiin heidän odotuksiinsa työntekijänä. Vastauksista hahmottuu kestäväen hoitotyön ulottuvuuksia.

Kestävän työn (engl. decent work) käsite on uusi näkökulma hoitotyön tutkimuksessa, jossa ongelmalähtöisestä tarkastelusta siirrytään positiivisiin työelämän laatutekijöihin. Kansainvälisen työjärjestö ILO:n määrittelemiä kestäväen työn ulottuvuuksia ovat turvalliset työsuhteet ja työntekijöiden sitouttaminen, sosiaalinen ja terveydellinen suojelu, työntekijöiden oikeuksien toteutuminen ja päätöksentekoon osallistuminen sekä työpaikan vuorovaikutus ja tasa-arvoinen kohtelu (1).

Kestäväen työn käsite on myös operationalisoitu mittariksi, jonka osa-alueet ovat fyysisesti ja sosiaalisesti turvallinen työympäristö, pääsy terveydenhuoltoon, riittävä palkka, riittävä lepo- ja palautumisaika sekä organisaation ja omien arvojen yhteensopivuus (2).

Nämä kestäväen työn ulottuvuudet pitävät sisällään yksityiskohtaisempia teemoja liittyen ikääntyvien työntekijöiden asemaan työelämässä, osaamisen ja taitojen uudistamiseen, työn ja muun elämän tasapainoon, psykologiseen turvallisuuteen ja alhaalta ylös (bottom-up) -mallien kehittämiseen työelämässä (3).

Osana Kohti kestäväää hoitotyötä -tutkimushanketta kerättiin kirjoitusaineisto kestäväen hoitotyön ulottuvuuksista. Vastauksia pyydettiin kuvittelemaan ja kertomaan, millaista heidän elämänsä olisi työpaikassa, joka vastaisi kaikkiin heidän

odotuksiinsa työntekijänä.

Kysymykseen vastasi 101 hoitotyöntekijää, joista suurin osa oli sairaanhoitajia (57 %) tai lähihoitajia (26 %). Vastaukset olivat naisia ja heidän keski-ikänsä oli 48 vuotta. Työkokemusta heillä oli keskimäärin 22 vuotta, ja 84 % työskenteli vakituudessa työsuhhteessa julkisella sektorilla (80 %). Vastaukset teemoiteltiin, ja eniten vastaajat kuvasivat elämänsä *työhönsä* liittyvillä esimerkeillä (132 ilmausta), mutta esille nousivat myös *hyvinvoinnin* (123) ja *työyhteisön* (62) näkökulmat.

Työssä aikaa ja arvostusta

Hoitotyöntekijät kuvasivat odotuksia vastaavan työn luonnetta, sen luomia mahdollisuuksiaan kehittää työtä, potilaiden ja asiakkaiden kohtaamista sekä työn arvostusta.

Vastauksista ilmenee, että odotuksia vastaava työ olisi itsenäistä, mielekästä ja motivoivaa ja sellaista, että töihin olisi mukavaa mennä. Työssä kehittymistä ja etenemistä sekä mahdollisuutta käyttää omaa osaamista ja päästä koulutuksiin säännöllisesti pidettiin odotuksia vastaavan työn piirteinä.

Vastausten mukaan potilaiden ja asiakkaiden kiireetön kohtaaminen olisi keskiössä odotuksia vastaavassa työssä; siinä potilas kokisi tulleen kuulluksi, hoidon jatkuvuus olisi taattu ja yhteistyö eri organisaatioiden ja omaisten välillä toimisi, jolloin olisi mahdollista perehtyä

olennaiseen, eli asiakkaaseen. Lisäksi työnantaja osoittaisi arvostusta, työntekijät arvostaisivat toisiaan ja jokaisen työpanosta pidettäisiin tärkeänä. Myös palkkaus vastaisi vastuuta ja osaamista, ja sillä tulisi toimeen.

”Työpaikalla pääsisin flow-tilaan, ja työ olisikin energiaa antavaa ja lisäävää.”

”Työn ja hoidon kehittäminen olisi helpompaa, koska saisin oman työni ammattilaisena kehittää työtä näyttöön perustuvasti.”

”Voisin perehtyä olennaiseen, asiakkaaseen.”

”Sinua kuunneltaisiin, arvostettaisiin, palkkittaisiin, sinä tuntisit itsesi tärkeäksi tässä työssä. Sinulle maksettaisiin työstä sellainen korvaus, että pystyt sillä elämään tässä yhteiskunnassa.”

Hyvinvoinnin edistämistä

Odotuksia vastaava työpaikka edistäisi hoitotyöntekijöiden mukaan hyvinvointia töissä ja töiden ulkopuolella. Työajat mahdollistaisivat työn ja muun elämän yhteensovittamisen. Jaksaminen, palautuminen ja nukkuminen olisivat laadukkaampaa stressittömässä työssä, joka olisi joustavaa, suunniteltua ja sovitua. Työkyky ja työhyvinvointi pysyisivät hyvinä, kun työpaikalla olisi riittävästi osaaavaa henkilökuntaa.

Hoitotyöntekijöiden mukaan odotuksia vastaavalla työpaikalla myös työajat

KOHTI KESTÄVÄÄ HOITOTYÖTÄ -tutkimushanke (1.1.2024–31.12.2025)

TAVOITTEET

- o Koota ja arvioida aiempaa tutkimusnäyttöä hoitotyöntekijöiden kestäväen työn ulottuvuuksista.
  - o Määritellä kestäväen hoitotyön ulottuvuudet ja testata niiden yhteyttä hoitotyöntekijöiden hyvinvointiin ja työhön sitoutumiseen.
  - o Syventää ja analysoida ymmärrystä siitä, millaisia merkityksiä hoitotyöntekijät antavat kestäväälle työlle.
- Hanke toteutetaan Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa (XAMK).
  - Hanketta rahoittaa Työsuojelurahasto.

olisivat joustavia tarpeen tullen ja etättyötä olisi mahdollista tehdä ajoittain. Vapaa-aikana ei tarvitsisi pohtia tai murehtia työpaikan asioita, vaan aikaa jäisi perheelle, ystäville ja harrastuksiin.

*"Ihan pisti hymyilemään ajatuskin.
Hengitys kulkisi vapaasti."*

*"Illalla jaksaisin käydä vaikka kävelylenkillä
kanavasurffauksen sijaan."*

*"Voisin luottaa, että työkavereita on riittävästi
ja työkaverini osaavat työnsä. Olisivat saaneet
riittävän perehdytyksen."*

*"Työelämä ja oma arki olisivat hyvässä
balanssissa, eikä töissä käydessä tarvitsisi
ajatella vain seuraavaan lomaan asti
selviytymistä."*

Reilu esihenkilö, kannustava työyhteisö

Hoitotyöntekijät pohtivat kannustavan ja reilun esihenkilön sekä hyväksyvän ja tasa-arvoisen työyhteisön tärkeyttä odotuksia vastaavassa työpaikassa. Sellaisella työpaikalla esihenkilö jalkautuisi työyksiköihin kii-reettömänä, olisi helposti saatavilla ja antaisi henkilökohtaista palautetta. Odotuksia vastaavassa työyhteisössä puolestaan keskusteluilmapiiri olisi avoin ja jokainen voisi tuntea kuuluvansa yhteisöön.

ISTOCKPHOTO

**"Työpaikalla
pääsisin flow-tilaan,
ja työ olisikin
energiaa antavaa
ja lisäävää."**

"Pomon kanssa aamukahvilla puhuttaisiin vaikka kirjoista."

"Esimies osoittaisi välittävänsä ja tukevansa kun ilmestyy kiireettömästi paikalle, istuu alas ja kysyy, miten me jaksamme? Olisi mukavaa, kun esimies tulisi edes kerran viikossa ja osoittaisi, että hänellä on aikaa kuulla henkilökuntaa."

"Olisin myös parempi työkaveri ja jaksaisin tukea muita ja työyhteisöä."

Mitä kestävä hoitotyö edellyttää?

Hoitotyöntekijöiden kuvailema odotusten mukainen työpaikka tukee kokonaisvaltaista hyvinvointia ja mahdollistaa työn tekemisen inhimillisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla. Tämän toteutuminen edellyttää työnantajalta sitoutumista hoitotyöntekijöihin ja heidän työnsä kunnioittamista.

Kestävän hoitotyön ydin on asiakastyössä, jota työpaikan toimivat käytännöt ja työyhteisöjen avoin vuorovaikutus tukevat. Asiakastyö on hoitotyöntekijöitä motivoiva työn lähtökohta, joka tekee työstä merkityksellistä ja joka inspiroi tekijäänsä. Asiakastyön toteutumisen edellytyksenä on työntekijän osaaminen. Asiantuntijuuteen pohjautuvan asiakastyön toteutuminen parhaalla mahdollisella tavalla edellyttää työnantajalta työntekijöiden osaamisen ja osallistumisen mahdollistamista. Asiakastyön toteutuminen edellyttää myös työntekijöiden kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimista.

Kestävässä työssä ja työpaikassa toteutuu työryhmän jäsenten välinen avoin, toisia arvostava ja keskustelevalle ilmapiiri, jota omalta osaltaan tukee läsnä oleva johtaminen. Työn odotetaan joustavan mahdollisuuksien mukaan työntekijöiden tarpeiden niin vaatiessa. Lisäksi työmäärän toivotaan olevan kohtuulli-

nen ja työryhmän jäsenten osaaminen tasapainossa sen hetkisten vaatimusten kanssa.

Myös työn ja vapaa-ajan välisen tasapainon saavuttaminen lähtee työpaikalta ja työpaikkojen toimivista käytännöistä. Luottamus työn sujuvuuteen työpäivien aikana tukee työstä irrottautumista vapaa-ajalla.

Havaintojemme mukaan hoitotyöntekijöille tärkein kestävä työn ulottuvuus liittyy osaamiseen ja taitojen uudistamiseen sekä mahdollisuuteen vaikuttaa omaa työtä kehittämällä. Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa olisikin ymmärrettävä ja tunnustettava työntekijöiden asiantuntemus työn kehittämisen keskiössä. Hoitotyöntekijöiden aito osallistaminen ja kuulluksi tuleminen kokemukset todennäköisesti lisäävät sitoutumista.

Merkittävin havainto oli kuitenkin hoitotyöntekijöiden kuvitteleva työpaikka, joka ei ollut mikään aarreaitta, vaan ihan tavallinen, sosiaalisesti ja inhimillisesti työntekijän hyvinvointia tukeva työpaikka. ●

MARJA HULT
Tt, dosentti, yliopistotutkija,
Turun yliopisto,
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

MARJO RING
FT, projektitutkija,
Itä-Suomen yliopisto,
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

HETA SIRANKO
sh YAMK, väitöstutkija,
Turun yliopisto,
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

LÄHTEET

- 1 International Labour Organization. Care work and care jobs for the future of decent work. 2018. https://labordocilo.org/permalink/41ILO_INST/3q9on/ama994984693502676
- 2 Duffy RD, Allan BA, England JW, ym. The development and initial validation of the Decent Work Scale. J Couns Psychol. 2017;64(2):206-221.
- 3 Schulte PA, Iavicoli I, Fontana L, ym. Occupational Safety and Health Staging Framework for Decent Work. Int J Environ Res Public Health. 2022;19(17):10842.

TAJALAISILLE

Webinaareja

Työoikeusiltapäivä esihenkilöille

Maksuton webinaari esihenkilönä työskenteleville tai esihenkilöasemaan siirtyville jäsenille.

30.9.2024 klo 13–16

Koulutuksessa käsitellään käytännön-läheisesti perusteet juridisista kokonaisuuksista, joihin esihenkilötyössä usein törmää ja joiden tuntemisesta saa tukea päivittäiseen esihenkilötyöhön.

Kouluttajana toimii juristi **Jenni Eromäki**, jonka erikoisosaamista on työoikeus, sopimusoikeus ja IPR-oikeus. Hänen koulutuksissaan tehdään paljon case-harjoituksia.

Lue lisää > 30.9. Työoikeusiltapäivä esihenkilöille - Akavan sairaanhoitajat ja Taja ry

Uskalla kehua itseäsi!

Itsevarmuutta oman osaamisen sanoittamiseen työnhaussa

Jäsenille maksuttomassa webinaarissa etsitään vastauksia siihen, miten puhua omasta osaamisesta luontealta tuntuvalta tavalla.

10.10.2024 klo klo 8.50–10.15

Kouluttajana toimii uravalmentaja **Anu Kaasalainen**. Hän on yksilöiden ja yhteisöjen kehittämiseen keskittyvä yhteisöpedagogi ja ratkaisukeskeinen valmentaja.

Lue lisää > 10.10. TJS: Uskalla kehua itseäsi! Itsevarmuutta oman osaamisen sanoittamiseen työnhaussa - Akavan sairaanhoitajat ja Taja ry. Taja tarjoaa webinaarin yhteistyössä TJS Opintokeskuksen kanssa.

PS. Löydät kaikki tulevat tapahtumat ja webinaarit Tajan koulutuskalenterista Tapahtumat ja koulutus - Akavan sairaanhoitajat ja Taja ry

Muista myös Tajan Extranetistä löytyvä webinaarikirjasto!